Ilmastovuosikertomus 2022

Professori Jyri Seppälä, Suomen ympäristökeskus

Liikenne- ja viestintävaliokunta 11.11.2022

SYKE

Takastelunäkökulmat

Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisesta

- Ilmastovuoiskertomuksen keskeisenä tehtävänä on tarkastella yleistä kasvihuonekaasujen päästökehitystä, ja suunniteltujen toimien riittävyyttä seuraavan 15 vuoden ajalle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi

Liikenteen päästöongelman kuvaamisesta

SYKE

Mihin toimet riittävät?

- Ilmastotavoitteet saavutettaneen päästökauppasektorilla
- Taakanjakosektorilta puuttuu edelleen toimia vuoden 2030 tavoitteiden saavuttamiseksi
- EU:n maankäyttösektorin (LULUCF) tavoite vaarantanut hälyttävällä tavalla ja sen seurauksena koko Suomen hiilineutraaliustavoite 2035

  - **Tämä viesti puutuu selvästi** ilmastovuosikatsauksesta
  - Ainoastaan päästökauppasektorin asiat ovat selvästi viestitty

SYKE

Taakanjakosektori

- KAISU:ssa muodostettu **politiikkaskenaario WAM** riittää saavuttamaan Suomelle asetettu päästötavoite taakanjakosektorille 2030 (17,2 Mt CO2-ekv.)
  - Päästövähennystoimia yhteensä 5,7 Mt CO2-ekv. olemassa olevan päätösten mahdollistaman päästökehityksen (WEM) päälle → vuonna 2030 päästöjä (17,1 Mt CO2-ekv.).

- **Mutta:**
  - LULUCF-joustoa (0,4 Mt) ei voida laskea päästövähennysmahdollisuutena
  - Poikkileikkaavat toimenpiteet (0,2 Mt +0,2 Mt) (kulutus + kunnat) tulisi kohdistaa niille taakanjakosektoreille, joissa niiden kuvitellaan tapahtuvan
  - Maataloudessa puuttuu 0,13 Mt CO2-ekv. edestä eriteltyjä toimia siihen nähden mitä on maatalouden kokonaisvähennykseksi esitetty

- **0, 8 Mt CO2 edestä lisätoimille tarvetta**. Ne kohdistuvat selkeästi myös liikenteeseen, jolloin suunniteltu liikenteen päästövähennys – 50 % vuodesta 2005 vuoteen 2030 ei riitä

  - Biopolttoaineiden jakeluvelvoitteen poistaminen 2022-2023 = > jakeluvelvoitteen selvä kiristäminen 2024 lähtien

SYKE

Maankäyttösektori ja sen vaikutukset

- Suomi ei tule saavuttamaan EU:n LULUCF-sektorin tavoitteita 2021-2025 ilman hakkuiden merkittävää vähentymistä. Lisäksi suuri epävarmuus vuoden 2030 LULUCF-tavoitteen toteutumisen suhteen. Lisäksi hiilineutraaliustavoite on vaarantunut ilman toimia

- Suomen maankäyttösektori on ennakkotietojen perusteella 2,1 Mt CO2 päästölähde, vaikka sen kuviteltiin olemaan reilu hiilinielu (> -15 Mt CO2). Syynä metsien kasvun heikkeneminen ja hakkuut. Hiilineutraaliustavoite edellyttää – 21 Mt nettonielua.

- Jos Suomi ei pääse LULUCF-sektorin tavoitteeseen 2021-2025,joudumme vähentämää lisää päästöjä taakanjakosektorilta (siis myös liikenteessä) ja/tai ostamaan muilta mailta päästövähennysyksiköitä (saatavuus ja hinta epäselvä) => tulee kalliiksi valtiolle ja veronmaksajille

- Hiilineutraaliustavoitteessa joudutaan vähentämään omia päästöjä lisää (myös liikenteessä) jos maankäyttösektori jää tavoitteessaan (-21 Mt CO2).

SYKE

Maankäyttösektorin ilmasto-suunnitelman (MISU:n) politiikkaskenaario :

Päästöluokka	2025	2030	2035	2040
Metsämaa	-30,21	-26,60	-28,10	-26,26
Viljelysmaa	6,65	6,32	6,11	6,17
Ruohikkoalueet	0,69	0,68	0,67	0,65
Kosteikot	1,75	1,28	1,13	0,90
Rakennettu maa	1,27	1,23	1,00	0,82
Puutuotteet	-3,22	-3,92	-3,56	-2,82
Yhteensä	**-23,07**	**-21,01**	**-22,75**	**-20,54**

Kuva 19. Maankäyttösektorin lisätoimien nettovaikutus verrattuna perusskenaarioon. Negatiiviset luvut tarkoittavat nielun kasvua tai päästöjen vähentämistä. Lähde: Luonnonvarakeskus 2022.

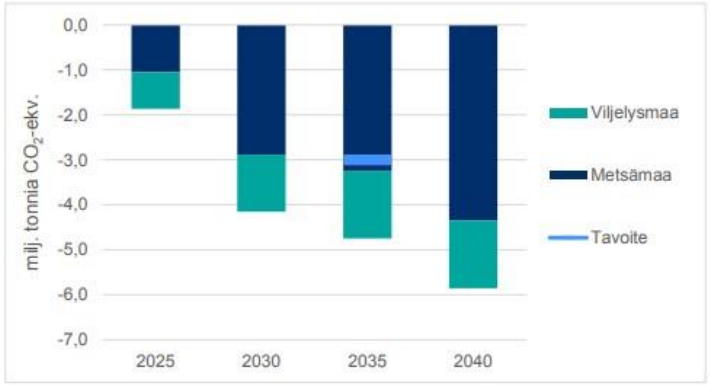

Kevään ennakkotieto vuoden 2021 LULUCF-tuloksesta

Maankäyttösektori nettopäästölähde 2,1 Mt

Metsämaan nettonielu + puutuotteet =

-6,7 Mt -3,1 Mt = -10,7 Mt

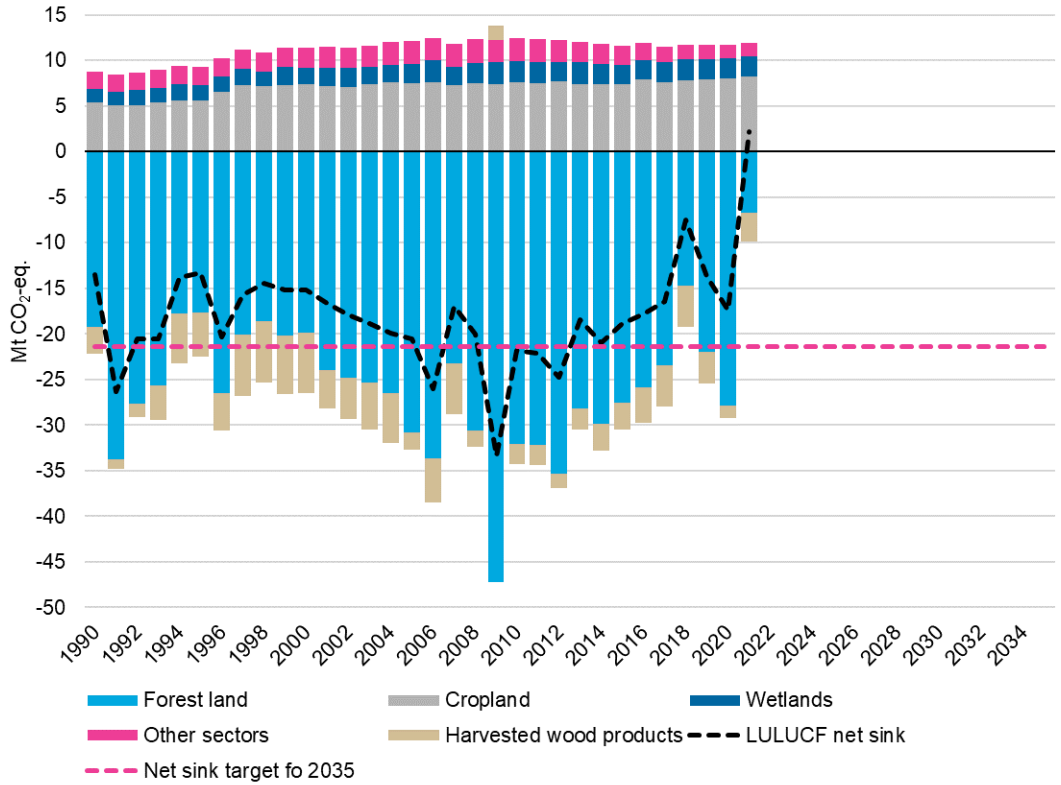

SYKE

- Iso kuva jää epäselväksi tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta (missä h

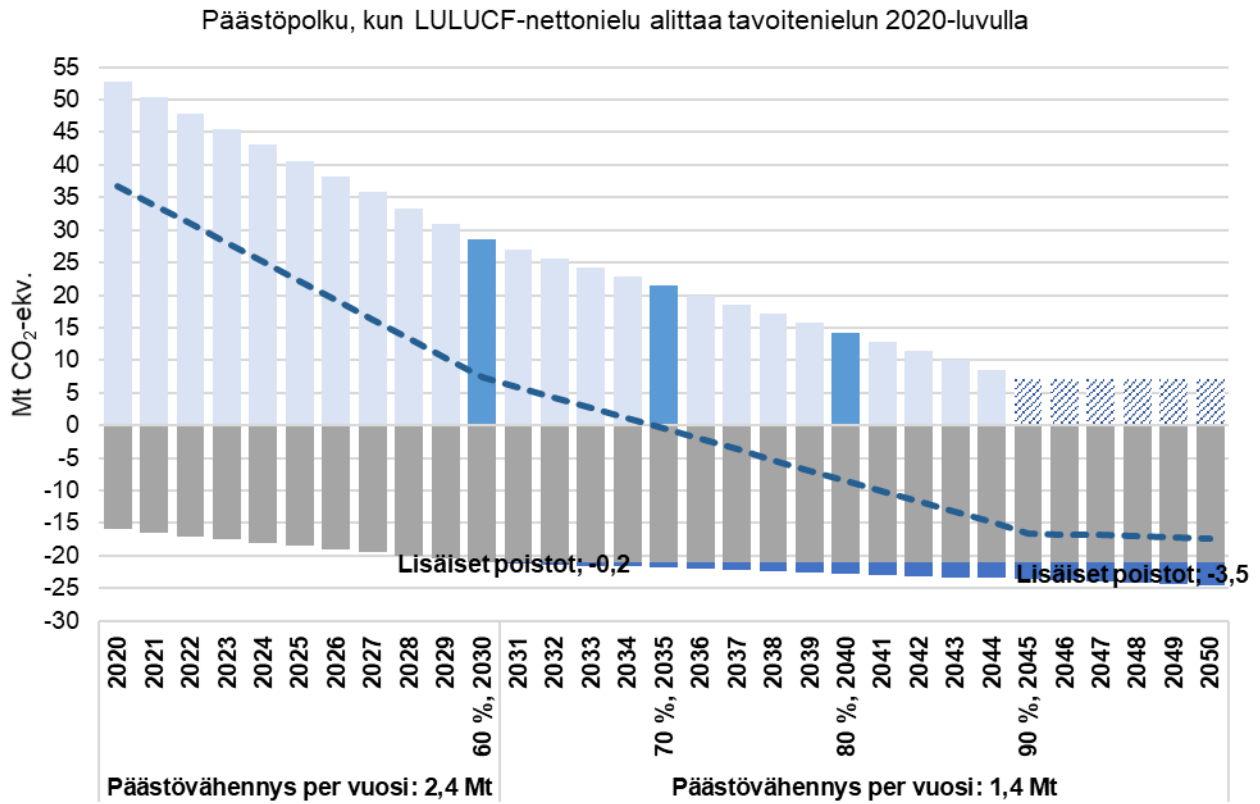

Lähde:

Suomen ilmastopaneeli 2021

SYKE

Liikenteen päästöjen kuvaamisesta

- Ilmastovuosikertomuksessa ei tuoda esiin liikenteen päästöjen ilmastotavoitteiden saavuttamisen vastaisia trendejä, esim.
  - henkilöautokannan jatkuva kasvu (sähköauton kestävyysongelmat)
  - lentoliikenteen jatkuva kasvu (päästökauppasektorissa)
  - hajautunut yhdyskuntarakenne
  - autokaupunkikudoksen kehitys

SYKE

Yhteenveto ja jatkosesitykset

- Ilmastovuosikertomus antaa liian optimistisen kuvan Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisesta eikä välitä riittävän hyvin viestiä lisätoimien kiireellisyydestä. Metsien hiilinielujen romahtaminen vaikuttaa muiden päästösektorien, myös liikenteen päästövähennystoimien tarpeeseen.

- Liikenteen päästöjen kuvaukseen ongelmalliset trendit ja niihin puuttumisen tärkeys näkyviin

- Ilmastovuosikatsausta tulisikin kehittää strategisempaan suuntaan

SYKE

Kiitos mielenkiinnosta !

SYKE